

PROTOTYPE

NCDC

NATIONAL CURRICULUM
DEVELOPMENT CENTRE

KISWAHILI LANGUAGE TEACHER'S GUIDE

SENIOR ONE

LOWER SECONDARY
CURRICULUM

KISWAHILI LANGUAGE TEACHER'S GUIDE

SENIOR ONE

**LOWER SECONDARY
CURRICULUM**

DISCLAIMER!!

This material has been developed strictly for training purposes. Content and images have been adapted from several sources which we might not fully acknowledge. This document is therefore restricted from being reproduced for any commercial purposes

National Curriculum Development Centre
P.O. Box 7002,
Kampala- Uganda
www.ncdc.co.ug

Table of Contents

Utangulizi	4
KITENGO 1.1	5
WATU WA NYUMBANI	5
KITENGO 1.2	7
NYUMBANI KWETU	7
KITENGO 1.3	9
WANYAMA WA NYUMBANI	9
KITENGO 1.4	11
MIMEA NA MATUNDA	11
KITENGO 1.5	13
SOKONI	13
KITENGO 1.6	15
MAISHA SHULENI	15
KITENGO 1.7	17
UONGOZI SHULENI	17
KITENGO 1.8	19
VYAKULA NA MAAKULATI	19
KITENGO 1.9	21
KAZI KATIKA JAMII	21

Utangulizi

Mwongozo huu umeundwa umwongoze mwalimu wa Kiswahili ili azindue lugha kwa wanafunzi. Umeandaliwa huku ukiangazia stadi nne za lugha za:

1. Kusema
2. Kusikiliza
3. Kusoma
4. Kuandika

Kiswahili ni lugha ya kanda ya Afrika Mashariki. Kwa hivi sasa, ndiyo lugha pekee ya Kiafrika inayotambulika kimataifa. Wakati wa kufunza lugha hii, utumiaji sambaba wa silabasi na kitabu cha mwanafunzi kwa ajili ya ufanisi wa ufundishaji unahitajika. Unapaswa kuwashirikisha wanafunzi katika mbinu mbalimbali za ujifunzaji kwa chaguo lako.

Kiswahili kitafunzwa kupitia maudhui manne malengwa ya lugha. Nayo ni:

- Kibinafsi
- Kiumma
- Kielimu
- Kikazi

KITENGO 1.1

WATU WA NYUMBANI

Mada Ndogo	Mbinu za Kufundishia	Nyenzo za Kufundishia	Funzo	Tathmini
<p><u>Hatua ya Kwanza</u></p> <p>Bandiko la chati lenye michoro au picha zinazowawiri jamaa zetu nyumbani.</p> <p>Mwalimu awaongoze kwa kusoma kwa sauti na kuisitiza matamshi sawa na kulinganisha maana na picha au mchoro unaosawiri maana lengwa.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mjadala • Maigizo • Uvumbuzi elekezi • Mihadhara mifupi • Maelezo • Maswali na majibu • Uvumbuzi • Kukariri • Nyimbo • Maonyesho 	<ul style="list-style-type: none"> • Chati • Picha • Kanda • Viti halisi • Michoro • Kadi zenye maelekezo • Vitabu vya kiada • Ubao na chaki • Projekta • Tarakilishi • Vipande vya habari vilivyotayarishwa na mwalimu kutoka magazeti, vitabuni n.k. (machopoleo) 	<p>Kujifunza majina ya watu wa nyumbani.</p> <p>Kukuza uwezo wa kufafanua watu wa nyumbani.</p> <p>Kuweza kutumia salamu.</p> <p>Kikamilifu kuelewa kazi na majukumu ya watu wa familia.</p>	<p>Toa mawazo yao kuhusu kila jamaa na jukumu lake nyumbani.</p> <p>Linganisha na linganua muundo wa familia mbalimbali.</p> <p>Kudhihirisha uwezo wa kukaribisha mgeni kwa kutumia lugha kulingana na aina ya mgeni kiumri na mamlaka yake.</p>
<p><u>Hatua ya Pili</u></p> <p>Kuimba wimbo ulio na maneno ya watu wa nyumbani.</p>				

<p><u>Hatua ya Tatu</u></p> <p>Wanafunzi kusoma kimoyomoyo sentensi sahili kuhusu watu wa nyumbani.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mdahalo • Masimulizi • Uchunguzi • Udhihirishaji 			
<p><u>Hatua ya Nne</u></p> <p>Wanafunzi waandike habari fupi ya maneno 80 isiyozidi vifungu viwili kuhusu jamaa zao.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Chemsha • bongo • Mahojiano 			
<p><u>Maamkizi na adabu</u></p> <p><u>Hatua ya kwanza</u></p> <p>Mwalimu aorodheshe aina zote za maamkizi na majibizano yanayostahiki kwa watu hawa wa nyumba na kadhalika.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Miradi • Ziara za • masomo • Ushirikishaji • Ugizaji majukumu 			
<p><u>Hatua ya pili</u></p> <p>Wanafunzi kwa makundi na kila mmoja akiwakilisha mtu mmoja wa nyumbani na kuiga maamkizi haya.</p>				

KITENGO 1.2

NYUMBANI KWETU

Mada Ndogo	Mbinu za Kufundishia	Nyenzo za Kufundishia	Funzo	Tathmini
<p><u>Hatua ya Kwanza</u></p> <p>Kusoma habari ya mazungumzo baina ya Sekandi na Okello kwa sauti na mwalimu awaulize wanafunzi waeleze muktadha wa mazungumzo haya kama ni wakugombana au kirafiki.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mjadala • Maigizo • Uvumbuzi elekezi • Mihadhara mifupi • Maelezo 	<ul style="list-style-type: none"> • Picha • Chati • Kanda • Viti halisi • Michoro • Kadi zenye maelekezo • Vitabu vya kiada • Ubao na chaki • Projekta 	<p>Kuweza kutumia vimilikishi. Kujua au kupata msamiati wa vitu vya nyumbani. Kutambua kwamba kuna maana fiche na bayana katika methali</p> <p>Kutambua kwamba kuna maana fiche na bayana katika methali.</p>	<p>Wasome kwa majazi mazungumzo ya Sekandi na Okello kwa kusisitiza matamshi sahihi.</p> <p>Wafanye mjarabu wa kutaja vitu vya nyumbani vingine kando na walivyovisoma darasani.</p> <p>Mjarabu: Kufanya utafiti wa kuelewa ziada ya methali kumi na tano za maadili.</p>
<p><u>Hatua ya Pili</u></p> <p>Kutaja vitu vya nyumbani na kazi yake.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Maswali na majibu • Uvumbuzi 			

<p><u>Hatua ya Tatu</u> Kutunga sentensi kwa kutumia vimilikishi vya nafsi zote tatu kuhusu vitu vya nyumbani kwa sentenzi zizizopungua kumi na tano.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kukariri • Nyimbo • Maonyesho • Mdahalo 	<ul style="list-style-type: none"> • Tarakilishi • Vipande vya habari vilivyotayarishwa na mwalimu kutoka magazeti, vitabuni n.k (chopoleo) 		
<p><u>Hatua ya Nne</u> Fasihi Simulizi Methali za maadili kumi zisomwe na mwalimu na awafafanulie wanafunzi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Masimulizi • Uchunguzi • Udhihirishaji • Chemsha bongo • Mahojiano • Miradi • Ziara za masomo • Ushirikishaji • Ugizaji majukumu 			

KITENGO 1.3

WANYAMA WA NYUMBANI

Mada Ndogo	Mbinu za Kufundishia	Nyenzo za Kufundishia	Funzo	Tathmini
<p><u>Hatua ya Kwanza</u></p> <p>Mwalimu awaongoze wanafunzi kutambua majina kumi ya wanyama wa nyumbani.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Mjadala Maigizo Uvumbuzi elekezi Mihadhara mifupi Maelezo Maswali na majibu Uvumbuzi Kukariri Nyimbo Maonyesho 	<ul style="list-style-type: none"> Picha Chati Kanda Viti halisi Michoro Kadi zenye maelekezo Vitabu vya kiada Ubao na chaki Projekta Tarakilishi Vipande vya habari vilivyotayarishwa na mwalimu kutoka magazeti, vitabuni n.k (chopoleo) 	<p>Kutambua wanyama wa nyumbani na faida zao kwa watu wa nyumbani.</p> <p>Kutungua sentensi kwa kutumia msamiati wa majina ya wanyama wa nyumbani.</p> <p>Kuweza kusoma habari kuhusu wanyama wa nyumbani na kueleza kwa kina.</p> <p>Kuelewa msamiati wa wanyama wanaofugwa nyumbani.</p> <p>Kufahamu manufaa ya wanyama wa nyumbani.</p>	<p>Tambua majina ya wanyama wa nyumbani waliochorwa kwenye chati.</p> <p>Eleza faida za wanyama wa nyumbani waliochorwa kwenye chati.</p>
<p><u>Hatua ya Pili</u></p> <p>Kutaja faida za wanyama mbalimbali wa nyumbani.</p>				

	<ul style="list-style-type: none"> • Mdahalo • Masimulizi • Uchunguzi • Udhihirishaji • Chemsha bongo 			
<p><u>Hatua ya Tatu</u></p> <p>Kusoma ufahamu na kujibu maswali.</p> <p>Kutambua maneno mapya (misamiati)</p> <p>Kujua faida mbalimbali za wanyama wa nyumbani.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mahojiano • Miradi • Ziara za masomo • Ushirikishaji • Ugizaji majukumu 		<p>Kuogeza maneno mapya (Misamiati)</p> <p>Kusoma matini kwa kufuatilia alama za uakifishaji.</p>	<p>Eleza maana ya maneno mapya katika ufahamu.</p> <p>Jibu maswali yaliomo katika ufahamu.</p>
<p><u>Hatua ya Nne</u></p> <p>Kutambua ngeli ambayo wanyama wanapatikana (a-wa) na kuzingatia sentensi ipasavyo katika hali ya umoja na wingi.</p> <p>Kutambua umoja na wingi wa wanyama wa nyumbani.</p>			<p>Kutambua matumizi ya ngeli ambayo wanyama wanapatikana pamoja na upatanisho wake wa kisarufi.</p>	<p>Kuandika umoja na wingi wa nomino za wanyama kadhaa.</p> <p>Kuunda sentensi kumi za wanyama wa nyumbani kwa kushirikisha vimilikishi na vionyeshi (viashiria) katika umoja na wingi.</p>

KITENGO 1.4

MIMEA NA MATUNDA

Mada Ndogo	Mbinu za Kufundishia	Nyenzo za Kufundishia	Funzo	Tathmini
<u>Hatua ya Kwanza</u> Kusoma na kufahamu makala kuhusu mimea na matunda.	<ul style="list-style-type: none"> Mjadala Maigizo Uvumbuzi elekezi Mihadhara mifupi Maelezo 	<ul style="list-style-type: none"> Picha Chati Kanda Viti halisi Michoro Kadi zenye maelekezo Vitabu vya kiada Ubao na chaki 	Kusoma kimoyomoyo. Kusoma kwa makini. Kujua vivumishi na baadhi ya aina zake. Kuweza kupata msamiati wa ziada kuhusu mimea na matunda.	Kuwasilisha matokeo katika taarifa fulani. Aweze kujua baadhi ya aina ya vivumishi. Mjarabu wa kutambua majina ya mimea ma matunda mengine.
<u>Hatua ya Pili</u> Kuweza kuzingatia athari ya uakifishaji.	<ul style="list-style-type: none"> Maswali na majibu Uvumbuzi Kukariri 	<ul style="list-style-type: none"> Projekta Tarakilishi 		
<u>Hatua ya Tatu</u> Vivumishi Tumia vivumishi kutunga sentensi ishirini kwa kutumia mimea na matunda	<ul style="list-style-type: none"> Nyimbo Maonyesho Mdahalo 	<ul style="list-style-type: none"> Vipande vya habari vilivyotayarishwa na mwalimu kutoka magazeti, vitabuni n.k (chopoleo) 	Kujua vivumishi kwa maana na matumizi.	

mbalimbali	<ul style="list-style-type: none"> • Masimulizi • Uchunguzi • Udhihirishaji • Chemsha bongo • Mahojiano • Miradi • Ziara za masomo • Ushirikishaji • Ugizaji majukumu 			
------------	--	--	--	--

KITENGO 1.5

SOKONI

Mada Ndogo	Mbinu za Kufundishia	Nyenzo za Kufundishia	Funzo	Tathmini
<p><u>Hatua ya Kwanza</u></p> <p>Kufafanua dhana ya soko/sokoni</p> <p>Kusoma habari yoyote yenye shughuli za sokini.</p> <p>Picha ya soko katika shughuli zake.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Mjadala Maigizo Uvumbuzi elekezi Mihadhara mifupi 	<ul style="list-style-type: none"> Picha Chati Kanda Viti halisi Michoro 	<p>Kujifunza misamiati ya soko.</p> <p>Kusoma makala kwa undani.</p> <p>Kutafakari kwa undani ujumbe halisi wa picha.</p>	<p>Kujibu maswali ya ufahamu.</p> <p>Kutambua maana ya maneno mapya.</p> <p>Kutambua shughuli mbalimbali za sokoni kutokana na picha.</p>
<p><u>Hatua ya Pili</u></p> <p>Kuelewa umuhimu wa masoko ya kubinafsi na kitaifa.</p> <p>Misamiati inayopatikana katika miktadha ya masoko ya kibinafsi na ya kimataifa.</p> <p>Kuandika orodha, kujua bei pamoja na hesabu ya fedha.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Maelezo Maswali na majibu Uvumbuzi Kukariri Nyimbo Maonyesho Mdahalo 	<ul style="list-style-type: none"> Kadi zenye maelekezo Vitabu vya kiada Ubao na chaki Projekta Tarakilishi Vipande vya habari vilivyotayarishwa na mwalimu kutoka magazeti, vitabuni n.k (chopoleo) 	<p>Kujua kuhesabu.</p>	<p>Kupanga orodha ya ununuaji vitu sokoni.</p> <p>Kuchora ramani ya kwenda soko lililo karibu na nyumbani.</p>

<p>Kujua eneo lipi katika pembe za dunia soko la karibu linapatikana</p> <p>Hatua ya nne</p> <p>Kusoma kwa kina makala kuhusu soko.</p> <p>Kutambua akisami.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Masimulizi • Uchunguzi • Udhihirishaji • Chemsha bongo • Mahojiano • Miradi • Ziara za masomo • Ushirikishaji • Ugizaji majukumu 			
---	--	--	--	--

KITENGO 1.6

MAISHA SHULENI

Mada Ndogo	Mbinu za Kufundishia	Nyenzo za Kufundishia	Funzo	Tathmini
<u>Hatua ya Kwanza</u> kufafanua dhana ya shule kusoma matini yanayohusu maisha ya shuleni.	<ul style="list-style-type: none"> Mjadala Maigizo Uvumbuzi elekezi Mihadhara mifupi Maelezo Maswali na majibu 	<ul style="list-style-type: none"> Picha Chati Kanda Viti halisi Michoro Kadi zenye maelekezo Vitabu vya kiada Ubao na chaki 	Kuelewa maana ya shule. Kutambua maisha ya shuleni.	Andika insha kuhusu maisha ya shule unayosomea. Taja taasisi kadhaa katika wilaya yako.
<u>Hatua ya Pili</u> Kufahamu malengo ya taasisi mbalimbali za elimu.	<ul style="list-style-type: none"> Uvumbuzi Kukariri Nyimbo 	<ul style="list-style-type: none"> Projekta Tarakilishi Vipande vya 	Kufahamu daraja tofauti za taasisi za elimu.	

<p><u>Hatua ya tatu</u></p> <p>kujua watu na matukio ya shule.</p> <p>Kudondoa na kupanga taarifa za shuleni.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Maonyesho • Mdahalo • Masimulizi • Uchunguzi • Udhihirishaji • Chemsha bongo • Mahojiano • Miradi • Ziara za masomo • Ushirikishaji • Uigizaji majukumu 	<p>habari vilivyotayarishwa na mwalimu kutoka magazeti, vitabuni n.k (chopoleo)</p>	<p>Kutathmini na kuheshimiana katika mazingira ya shule.</p> <p>Kuchunga wakati na kijiandaa ipasavyo.</p> <p>Uratibu mzuri wa mambo.</p>	<p>Andika barua rasmi kwa mwalimu mkuu kumwomba msamaha kwa kosa ulilolifanya.</p> <p>Panga kwa maandishi matukio ya wiki moja katika shule</p>
--	---	---	---	---

KITENGO 1.7

UONGOZI SHULENI

Mada Ndogo	Mbinu za Kufundishia	Nyenzo za Kufundishia	Funzo	Tathmini
<u>Hatua ya Kwanza</u> Kuchora mchoro wa chati inayoonyesha nyadhifa mbalimbali za uongozi shuleni.	<ul style="list-style-type: none"> Mjadala Maigizo Uvumbuzi elekezi Mihadhara mifupi Maelezo 	<ul style="list-style-type: none"> Picha Chati Kanda Viti halisi Michoro 	Kutambua nyadhifa mbalimbali za uongozi shuleni.	Taja daraja za uongozi katika shule yako. Tofautisha baina ya kiongozi bora na kiongozi mbaya. Jadili kiongozi yupi anayefaa kuchaguliwa na watu.
<u>Hatua ya pili</u> Mwalimu awaeleze wanafunzi sifa za kiongozi mzuri.	<ul style="list-style-type: none"> Maswali na majibu Uvumbuzi Kukariri Nyimbo 	<ul style="list-style-type: none"> Kadi zenye maelekezo Vitabu vya kiada Ubao na chaki Projekta Tarakilishi 	Kutaja sifa za kiongozi bora.	
<u>Hatua ya Tatu</u> Kutengeneza nyaraka kwa kutumia vigezo.	<ul style="list-style-type: none"> Maonyesho Mdahalo 	<ul style="list-style-type: none"> Vipande vya habari vilivyotayarishwa na mwalimu kutoka magazeti, vitabuni n.k (chopoleo) 	Kujifunza taaluma ya maandishi rasmi.	
<u>Hatua ya Nne</u>				

<p>Kuwaongoza wanafunzi katika mjadala husika.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Masimulizi • Uchunguzi • Udhihirishaji • Chemsha bongo • Mahojiano • Miradi • Ziara za masomo • Ushirikishaji • Ugizaji majukumu 		<p>Kupata tajriba na ujasiri wa midahalo.</p>	
--	--	--	---	--

KITENGO 1.8

VYAKULA NA MAAKULATI

Mada Ndogo	Mbinu za Kufundishia	Nyenzo za Kufundishia	Funzo	Tathmini
<p><u>Hatua ya Kwanza</u></p> <p>Wanafunzi wenyewe wataje aina ya vyakula vya kiasili kama vile: Wali Viazi vitamu Mbatata Ugali wa mahindi</p> <p>Matunda kama aina ya vyakula.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mjadala • Maigizo • Uvumbuzi elekezi • Mihadhara mifupi • Maelezo • Maswali na majibu • Uvumbuzi • Kukariri • Nyimbo • Maonyesho • Mdahalo 	<ul style="list-style-type: none"> • Picha • Chati • Kanda • Viti halisi • Michoro • Kadi zenye maelekezo • Vitabu vya kiada • Ubao na chaki • Projekta • Tarakilishi • Vipande vya habari vilivyotayarishwa na mwalimu kutoka magazeti, vitabuni n.k (chopoleo) 	<p>Kujifunza msamiati wa upishi vyakula na maakulati kwa jumla.</p> <p>Kujuwa sifa za ushairi na vipi shairi linasomwa (kughani)</p>	<p>Kueleza habari kuhusu vyakula na maakuli mbalimbali.</p>
<p><u>Hatua ya Pili</u></p> <p>Kusoma makala kuhusu vyakula mbaali na maakulati.</p> <p>Tabia tofauti za wakati wa maakuli.</p>				

	<ul style="list-style-type: none"> • Masimulizi • Uchunguzi • Udhihirishaji • Chemsha bongo • Mahojiano • Miradi • Ziara za masomo • Ushirikishaji • Ugizaji majukumu 			
--	--	--	--	--

KITENGO 1.9

KAZI KATIKA JAMII

Mada Ndogo	Mbinu za Kufundishia	Nyenzo za Kufundishia	Funzo	Tathmini
<p><u>Hatua ya Kwanza</u></p> <p>Mwalimu awaongoze wanafunzi katika kutambua umuhimu wa kazi.</p> <p>Kutambua matumizi ya vyombo vya kazi ipasavyo.</p> <p>Kujua mbinu za usalama na kinga katika kazi.</p> <p>Kufahamu na kuheshimu usawa wa jinsia katika kazi.</p> <p>Kuongoza wanafunzi katika kufanya utafiti.</p> <p>Kuwaelekeza katika kutambua alama za uakifishaji na jinsi ya kizitumia katika uandishi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mjadala • Maigizo • Uvumbuzi elekezi • Mihadhara mifupi • Maelezo • Maswali na majibu • Uvumbuzi • Kukariri • Nyimbo • Maonyesho 	<ul style="list-style-type: none"> • Picha • Chati • Kanda • Viti halisi • Michoro • Kadi zenye maelekezo • Vitabu vya kiada • Ubao na chaki • Projekta • Tarakilishi • Vipande vya habari vilivyotayarishwa na mwalimu kutoka magazeti, 	<p>Kujua umuhimu wa kazi.</p> <p>Kutumia vifaa vizuri katika kazi.</p> <p>Kijikinga na hatari katika kazi.</p> <p>Kuheshimu na kuheshimiana kazini.</p> <p>Kutumia vyema alama za uakifishaji katika uandishi.</p>	<p>Taja umuhimu wa kazi katika jamii.</p> <p>Andika barua ya kuomba kazi katika kampuni ya BIDCO.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Mdahalo • Masimulizi • Uchunguzi • Udhihirishaji • Chemsha bongo • Mahojiano • Miradi • Ziara za masomo • Ushirikishaji • Ugizaji majukumu 	<p>vitabuni n.k (chopoleo)</p>		
--	---	------------------------------------	--	--

National Curriculum
Development Centre,
P.O. Box 7002, Kampala.
www.ncdc.go.ug